

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА СЛУЖБА

Младеновац

Стојана Новаковић 2 ,011/8231-331,8233-417

e-mail: pss.kosmaj@my-its.net

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

Сектор за рурални развој

www.psss.rs

Садржај:

Нове технологије у производњи краставца корнишона

(Виолета Величковић дипл.инг.)

Заштита воћа

(Љиљана Крсмановић дипл. инг.)

Припуст оваца

(Перић Предраг дипл. инг.)

Обезрожавање говеда

(Радовановић Бранислав дипл. инг.)

Зелена – летња резидба воћа

(Драгољуб Глишић, инг.)

---

15. јун 2010. године, тираж 300 примерака

Нове технологије у производњи краставца корнишона

Краставац даје веома добре резултате при сетви на тамној фолији. Поред већ наведеног, фолија осигурава већу температуру земљишта што све укупно повећава принос за 30%, односно 80-100% ако се залива системом кап по кап. Настирање земљишта фолијом и сетва краставца изводе се механизовано. Биљке краставца засејаног у двоструким редовима су више изложене сунцу, плодови приспевају раније и униформнији су у односу на кућишну сетву у једном реду што резултира вишим приносом.

Доминантни начин производње краставца у нас је директна сетва, са спорадничним покушајима примене неких специјалних агротехничких мера, као што је настирање земљишта малч папиром и полиетиленском фолијом (пластичним филмом) или вертикални узгој уз одговарајућу конструкцију.

Настирање земљишта (малчовање)

Настирање као агротехничка мера у нас се чешће употребљава при производњи јагода, бостана али у задње време и у производњи паприке, парадајза, краставца, корнишона... Настирањем земљишта се постиже лакша бербa, плодови су чистији, искључује се потреба за окопавањем у реду а земљиште боље чува прикупљену влагу. Настирањем се, такође, избегава употреба хербицида и тиме добија здравствено безбеднија храна. Краставац даје веома добре резултате при сетви на тамној фолији. Поред већ наведеног, фолија осигурава већу температуру земљишта што све укупно повећава принос за 30%, односно 80-100% ако се залива системом кап по кап. Настирање земљишта фолијом и сетва краставца изводе се механизовано. Биљке краставца засејаног у двоструким редовима су више изложене сунцу, плодови приспевају раније и униформнији су у односу на кућишну сетву у једном реду што резултира вишим приносом. Хоризонтални узгој је традиционалан и у њивским условима. Не тражи велика улагања и могућује примену плодореда, што је недостатак вертикалног узгоја краставца. Вертикални узгој краставца корнишона на отвореном пољу у нашој земљи није широко заступљен, иако су неки произвођачи прихватили овај начин гајења још пре десетак година. Постоје различити облици шпалирног начина гајења краставца, али се у суштини разликују два основна: амерички и холандски

а) При америчком начину гајења носећи стубови постављају се на свака четири метра. Горња жица разапиње се на 1,5 до 1,8 метара, а доња на 15 до 20 сантиметара. Вертикалне жице причвршћују се на сваких 20 до 25 сантиметара за горњу и доњу жицу. Вреже се усмеравају нагоре дуж жице. Када достигну горњу жицу, везују се и усмеравају надолу по жичаној структури. Код вертикалног узгоја циљ је да се добију биљке с повољним односом биљне масе и плодова. То може да се постигне уклањањем прве три бочне гране. Следеће три бочне гране остављају се на три-четири листа.

б) Према холандској технологији конструкција треба да је висине 1,8 до 2,0 метра. Поставља се само горња жица, а о њу везују канапи по којима се воде биљке. Бочни изданци изнад земље до висине 30 сантиметара се уклањају. Када биљке досегну врх конструкције, вежу се и воде 30 до 40 сантиметара водоравно, а после се остављају у слободном паду. На тај начин се повећава принос. Досадашњи резултати примене овог начина производње указују на многобројне погодности али и на потребу претходног испитивања у сваком агроколошком подручју, односно провере пре увођења у широку производну праксу. Као потпора биљкама користи се канап, колчеви а у задње време све више и мрежа. Изнад шпалира поставља се мрежа за засенчавање како би заштитила биљке од високих температура.

ЗАШТИТА ВОЋА

Престанком падавина одмах треба приступити заштити воћа од болести и штеточина. Посебно треба обратити пажњу на заштиту воћа које се налази у фази зрења (јагода, трешња) јер употреба пестицида је ограничена због каренце. Упозоравамо и произвођаче који намеравају да своје производе пласирају у Руску федерацију да обрате пажњу на списак препарата који су дозвољени за примену после заметања плодова.

За све произвођаче важи правило да воде књигу треирања воћа и поврћа намењено тржишту и да се строго придржавају упуства за примену појединог пестицида.

Уз сваки купљен пестицид, апотекар је обавезан приложи Упуство које добија уз набављен пестицид, осим ако упуство није залепљено директно на амбалажи препарата.

По инструкцији Генералног Испектеријата прилажемо листу активних материја пестицида кји не смеју, односно смеју да се употребљавају у појединим фазама развоја воћа.

У периоду после прецветавања не смеју се користити пестициди који садржа следеће активне материје и то : Binapakril, Kaptan, Karbaril, Carbendazim, Benomil, Dimetoat, Folpet, Alpha-cipermetrin, Chinometionat, Ciheksatin, Ditianon DELAN (код брескве).

Након прецветавања могу се користити пестициди који су регистровани по нашој Законској регулативи а садрже следеће активне материје : Ditianon-DELAN, Tebukonazol -AKORD, ORIUS, Boscalid-SIGNUM, Tiophanat-metil-DUET ULTRA, FUNOMIL, Iprodion-CIDAN, Vinklozolin- RONILAN, Trifloksistrobin- ZATO, Pyrimetanil -MYTHOS; PYRUS, PEHAR, Myclobutanil -SYSTHANE, Fludioksinil-SWIDCH, Acetamiprid-TONUS MOSPILAN, Piretroidi, Lufenuron -MATCH, Metomil-LANATE METOMEX, Phosmet-IMIDAN, Chlorantranilprol- DAKOFLO, ODEON BRAVO, Diazinon, Bifentrin-TALSTAR, Spinosad -LASER, Fenazaqin-DEMITAN, Piridaben -SANMITE, Propargit- OMITE, Spirodiklofen -ENVIDOR. Dodin-SILIT, Metiram-POLYRAM.

Љиљана Крсмановић дипл.инг.

ПРИПУСТ ОВАЦА

Формирање стада за припуст у нормалним условима се врши крајем јула и почетком августа. Из стада се уклањају овце са климавим зубима, тврдокорним случајевима шепавости и разним физичким недостацима, као и овце са мање млека које је недовољно за пораст јагњади.

У стада за припуст треба уводити и млада грла која имају мин. 75% телесне масе одрасле овце. Она морају да одговарају раси којој припадају и да буду без физичких недостатака.

Формирање стада представља и добру прилику за сузбијање заразне шепавости. Ноге се пажљиво прегледају, одстрањује се оштећена рожина са ножем и маказама.

Сезона парења тј. Мркања је друга половина августа и на њену успешност утичу телесна кондиција, исхрана и овулација. Оцена кондиције у моменту оплодње не сме бити мања од 2 нити већа од 4.

Треба побољшати исхрану 2-3 недеље пред сезону парења ради повећања масе и побољшања кондиције. То се одражава на већи број јајних ћелија. Поред паше, потребно је грлу дневно давати 100-400 г концентрата.

Три недеље пред припуст пуштају се овнови који својим присуством и феромонима стимулишу еструс и скраћују период мркања.

Код приплодних овнова примењује се побољшана исхрана на 2 месеца пред сезону парења, а прихрањивање се врши са овсом и сеном.

Примењује се контролисано парење. На сваких 25-30 оваца долази један приплодњак. Одрастао ован може да оплоди до 80 оваца, а млађи (12-18 месеци) до 30 плоткиња.

Перић Предраг дипл. инг.

ОБЕЗРОЖАВАЊЕ ГОВЕДА

Обезрожавање представља зоотехнички поступак уклањања рогова. Могуће је обавити када је теле у узрасту 2-3 месеца, али и касније мада није препоручљиво код старијих грла којима су рогови већ израсли.

Пракса је показала да је обезрожавање најбоље обавити у раној младости телета и то термокаутеризацијом и хемијским средствима.

И један и други поступак је прихватљив за фармера мада са аспекта доношења бола телету боље је користити хемијским средствима, јер бол у овом случају је минималан.

Термокаутеризација је метода којом се помоћу апарата (термокаутера) спаљује корен рога и тиме спречава даље формирање рожине. Овим поступком наноси се бол телету и то у моменту спаљивања рога и непосредно после тога, након чега се на месту спаљивања наносе одређени лекови (антибиотици) којима се спречава гнојење места третирања и даље секундарне инфекције које могу настати као последица инфекције ране.

Каутеризација хемијским средствима се обавља одређеним хемикалијама које такође уништавају корен рога и тиме спречавају стварање рожине.

Обезрожавање се најчешће обавља код женских грла која остају у приплоду, док код мушких то се не чини било да иду у тов или у центре за вештачко осемењавање. Ова мера се у нас не чини масовно мада за то нема неког ваљаног оправдања.

Западно европски фармери обавезно обезрожавају женску телад и пуштају је у пашу на одгој, тако да када телад порасту и постану одрасла грла могу се без бојазни пуштати групно на испашу. Обезрожена грла губе инстинкт за борбу међу собом те нема ни повређивања унутар стада које је на паши или на фарми у слободном систему држања. Обезрожена грла су мирнија и нема случајева повређивања фармера или ветеринара приликом интервенција.

Из горе наведеног може се закључити да овај поступак треба обавити што пре у младости, а никако то не чинити код одраслих грла јер би то довело до озбиљних последица које се у најгорим случајевима могу завршити смртним исходом грла услед секундарних инфекција.

Ова метода се може сматрати врло корисном у систему држања и искоришћавања крава у слободном систему.

Радовановић Бранислав дипл. инг.

ЗЕЛЕНА – ЛЕТЊА РЕЗИДБА ВОЋА

У време вегетације изводимо летњу резидбу или зелену резидбу и то на бујним родним гранама. Том резидбом одстрањујемо лишће на деловима крошње где је некорисно, режу се водопије, затим младице које расту према унутра и јаче младице уз врхове носећих грана или на луковима савијених грана. Основни циљ зелене резидбе је прозрачивање и осветљавање крошње. Летња резидба обавља се неколико пута: у почетку вегетације, у раздобљу бујног раста до краја јуна и при крају лета код неких врста воћака изводи се допунска летња резидба.

Летња резидба се обавља током јуна када се одстрањују бујне младице на непожељним местима, пре свега водопије и бочне младице при врховима грана. Одстрањују се јаче младице при врху грана, делови грана на којима се налазе прегусте младице. Ту резидбу треба обавити пре него младице при основи одрвене.

Бресква

Летња-зелена резидба код брескве, примењује се углавном у млађим засадима. Бресква је у тим годинама доста бујна, и главни родни потенцијал износи ка периферији једногодишњих летораста. Зимском резидбом се тај најквалитетнији родни потенцијал уклања, а на остављеном делу родног дрвета остају сламасте гранчице које на себи носе слабије формиране цветне пупољке који су се развијали у великој засени. Међутим, ако се спроведе летња резидба брескве ова појава се не јавља, већ остављене гране имају добру осветљеност и добро формиране цветне пупољке. Ова мера се спроводи у зависности од развоја вегетације, од половине јуна па све до краја јула.

Може се спровести чак и у два наврата, зависно од развијености стабла. Уклањају се све гране које иду ка унутрашњости и усправно у односу на круну. Њихово уклањање је могуће и лачењем, док су мале, или одсецањем воћарским маказама у каснијем период. Могу се одсецати до основе грана или остављати чапорак, обично са два пупољка. Основне, скелетне гране прекраћују се на бочне превремене гранчице, чиме се постиже формирање узгојног облика и спречавање издуживања круне.

Код јабучастих воћних врста летњом-зеленом резидбом уклањају се сви летораста који су сувишни у круни и имају вертикалан положај. То се углавном односи на стабла старија од четири године, јер сувишних у ранијим годинама нема. Код ових воћних врста у старијим годинама могу се скраћивати-уклањати старије родне гране када се деси да оне буду претерано бујне због слабе родности. Овим начином добија се већа осветљеност круне, што има за циљ боље формирање цветних пупољака.

Глишић Драгољуб инг.